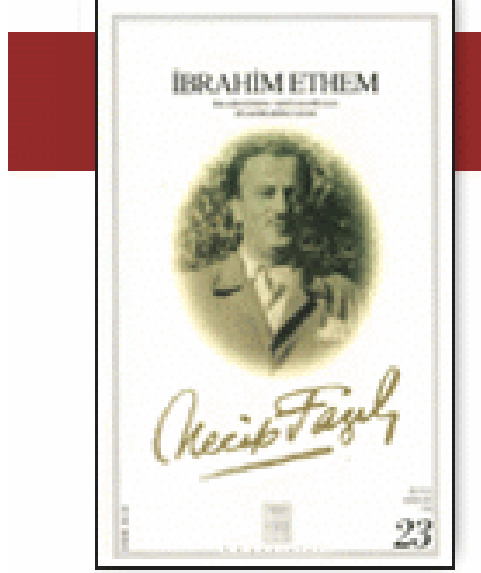

Necip Fazıl Kısakürek – İbrahim Ethem

BİRİNCİ PERDE

(Siyah ve mücerred fon... Sol dip köşeden sağ ön köşeye doğru, haşmetli taht... Tahtın sağında bir gong... Büyüklü, küçüklü, şamdanlar... Siyah fonun üstünde ve orta yerde, altun yaldızla işlenmiş " Es-Sultan İbn-üs - Sultan İbrahim bin Edhem " yazılı tuğra...)

(Tahtında, sol ayağını sağ dizinin altına almış ve yarı bağdaş kurmuş biçimde, hafif ve gayet zarif siyah sakallı genç Sultan İbrahim Ethem... Elinde incecik bir hezaren değneği... önünde, yere, dizleri üzerine çökmüş, birinci ve ikinci dervişler... Mumlar yanıyor.)

İBRAHİM ETHEM - Neymiş şu dervişlik dediğiniz? (Elindeki değneği birinci dervişe uzatır)

Anlat bakalam!

BİRİNCİ DERVİŞ - Anlatılır şey değil, Sultanım!

İBRAHİM ETHEM - Bu kadar anlatılır, anlaşılır şey dururken, bula bula bu anlatılmaz, anlaşılmazı mı buldunuz? (Değneği ikinci dervişe uzatır) Sen söyle!

İKİNCİ DERVİŞ - Ben de söyleyemem! Bu iş lâfa sığmaz!

İBRAHİM ETHEM - Ya: !! (Birinci Dervişe) Lâfa sığmayan şeyi yine sen çalıştırdırmaya!

BİRİNCİ DERVİŞ - Bizim işimiz Allah'ı zikretmek, anmak...

İBRAHİM ETHEM - Herkesin işi o değil mi?

BİRİNCİ DERVİŞ - Dıştan öyle ama içten başka türlü... zikir, dudakla anmak değil, gönülle anmaktır. Zikri kalbe indirmek lâzım...

İBRAHİM ETHEM - Dudak, kalbde olan gayrini mi söylüyorsunuz?

BİRİNCİ DERVİŞ - Hep öyle söyler! Kalb, dudağa hep yalanını söyler.

İBRAHİM ETHEM - (Düşünceli) Demek hep yalanını söyler?

BİRİNCİ DERVİŞ - Hep!..

İBRAHİM ETHEM - Sen şimdi doğruyu mu söylüyorsun?

BİRİNCİ DERVİŞ - Tam doğruyu, söylüyorum?

İBRAHİM ETHEM - Peki, zikir kalbe inince ne oluyor?

BİRİNCİ DERVİŞ - Kalb temizleniyor, aydınlanıyor, onda dünya ilgisi diye bir şey kalmıyor.

(Durak...)

İBRAHİM ETHEM - Sonra?..

BİRİNCİ DERVİŞ - Allah'da fâni olmanın; Hak'da yok olmanın ufku açılıyor.

İBRAHİM ETHEM - Ya dünya hayatı?..

BİRİNCİ DERVİŞ - İşte asıl o hayatı silmek,
yok etmek lâzım ya ! ..

İBRAHİM ETHEM - Dinimiz dünyaya âhiretin tarlası, demiyor mu?.. Efendimiz «Hiç ölmeyecek gibi dünya, hemen ölecek gibi âhiret» buyurmuyor mu?.. Dünya diye bir vazifemiz yok mu?..

(Birinci Derviş cevap vermez. Uzun durak...)
(İbrahim Ethem dalgın.. Değneğini ikinci derviş çevirir.)

İBRAHİM ETHEM - Sen söyle görelim .

İKİNCİ DERVİŞ - Bu emir, ibadetin dış yüzünde kalanlara mahsus... Kalabalaklara göre... İç yüze girenler için dünya diye bir şey kalmaz.

İBRAHİM ETHEM - Ya herkes iç yüze girerse ne olur? Dünya bomboş mu kalır? Böyle mi olmalı?..

BİRİNCİ DERVİŞ - Sultanım! Yoldaşım iyi anlatamadı. Her şeyden önce, dış yüzde kalanlar dünyaya yeter. İç yüze girerlerse dünyaya sevmezler...

İBRAHİM ETHEM - Nasıl?.. Kapı kapı el açarak mı, şunun bunun sırtından geçinerek mi? Dervişlik bu olmasa gerek!..

BİRİNCİ DERVİŞ - Biz kimseden bir şey istemeyiz! Verirlerse alırız.

İBRAHİM ETHEM - Verirlerse alacağımı belli eden, isteyen demektir.

İKİNCİ DERVİŞ - Biz tevekkül ehliyiz...

İBRAHİM ETHEM - (Elindeki değnekle dervişlerin üzerinde bir daire çizer) Siz, tevekkül ehli değil, teekkül ehlisiniz! Hazır yiyciler... Hazret-i Ömer'in, bu söz... Cami köşelerinde pinekleyip tevekkül satanlara verdiği cevap... Biliyor musunuz?

BİRİNCİ DERVİŞ - Hayır!

İBRAHİM ETHEM - Bana öyle geliyor ki, siz, tevekkülü, işsiz güçsüz tedbirsiz davranışsız, köşelerde, bucaklarda pinekleme sananlardansınız!

BİRİNCİ DERVİŞ - Hayır Sultanım!

İBRAHİM ETHEM - Hazret-i Ömer, camide

yan gelip " biz tevekkül ehliyiz " diyenlere anlatmak istemişti ki, cemiyete çıkmak, topluluğa katılmak, iş sahibi olmak lâzım...

BİRİNCİ DERVİŞ - Bizim. iş sahibi olmaya mecalimiz yok!

İBRAHİM ETHEM - (Doğruluk) Öyleyse Allah'ı bulmaya da mecaliniz olamaz :

BİRİNCİ DERVİŞ - Halimizi Allah bilir...

İBRAHİM ETHEM - Halinizi kul da görüyor ! Haliniz bence dervişlik haline uymaz! Dervişlik, dünya işini bırakmadan, belki onu yalnız gönülden kazıyarak, silerek Allah'a yükselmek gibi geliyor bana... Yanlış mı?..

BİRİNCİ DERVİŞ- Doğru, Sultanım!.. Biz de başka türlü anlamıyoruz...

İBRAHİM ETHEM -- Başka türlü anlamasanız, dünyayı bırakmak iddiası içinde dünya ehliyle uğraşır mısınız? Neydi o, sabah namazında camide yaptığımız?.. İmam selâm verir vermez neydi o çılgınlığımız?..

BİRİNCİ DERVİŞ - Halkın gafletine dayanmayarak, " Böyle Müslümanlık olmaz " diye bağırdık.

İBRAHİM ETHEM - Ya benim için söyledikleriniz?..

BİRİNCİ DERVİŞ - Sultanımızı uyandırmak istedik.

İBRAHİM ETHEM - " İşi gücü, sırmalı elbiseler, altun tasmalı tazılar arasında, sülün ayaklı küheylanlar sırtında ava çıkmaktan ibaret bir Sultan'dan ne hayır beklenebilir? "... Böyle bağırmadınız mı?

BİRİNCİ DERVİŞ - Öyle demek istemedik, Sultanım.

İBRAHİM ETHEM - Kadı da sizi yakalattı, isteğim üzerine saraya gönderdi. Camide ibadet eden Müslümanlara hoyrat hoyrat bağırarak ne demek istiyordunuz?.. Onları benim üzerime saldırmaya, beni mi onlara çullanmaya davet ediyordunuz?.. Bu mu dervişlik, bu mu dünyayı ehline bırakmak?.. (Sert) söyleyin!

İKİNCİ DERVİŞ - Söylemiştik Sultanım; Halkı gafletten kurtarmak istedik.

İBRAHİM ETHEM - Beni de beraber, değil mi?..

İKİNCİ DERVİŞ - Estağfurullah...

İBRAHİM ETHEM - (Dervişleri uzun uzun süzer) Yoksa en büyük gaflet içinde olan, siz misiniz?.. (Dalar, uzun durak...) Gaflet içindesiniz ama, bilmeden hakkı da dile getiriyorsunuz. Birgün avda başıma geleni bilseydiniz, kimbilir şimdi ne kadar hak taslamaya kalkardınız! ..

BİRİNCİ DERVİŞ - Bilmiyoruz Sultanım!..

İBRAHİM ETHEM - Bilmeyin, daha iyi!.. Bakın sizi saraya niçin çağırttığımı söyleyeyim! Avda başıma gelen o hadiseden sonra, şu dervişlik meselesi fena halde takıldı içime... Kadı " Garip halli iki derviş " diye haber gönderince, dayanamadım, sizi yakından görmek istedim. Gece vakti sizinle baş başa konuşayım dedim. Belki ötelere üzerinizde bir ışık püskürtüsü vardır diye düşündüm. (Değneğini iki ucundan kavrar, yay gibi gerer ve bir ân, düşünceli, bekler) Ama yanılmışım; Camide söylediklerinizin bana ait tarafı, sizin fikriniz, görüşünüz değil:.. Söyleyene bakmıyorum, söyletene bakıyorum..

BİRİNCİ DERVİŞ - Hep ona bak Sultanım.

İBRAHİM ETHEM - (Tane tane) Dervişlik, Efendimizin saadet devirlerinde var mıydı? (Sükût...)

(Uzun durak... Dervişler, çeneleri göğüslerinde düşünceli...)

İBRAHİM ETHEM - Söylesenize!.. Baş soru, bu!.. Saadet devrinde, nur şelalesi zamanında bu iş var mıydı, yok muydu? (Değneğini birinci dervişe çevirir) Söyle!

BİRİNCİ DERVİŞ - Bir şey diyemeyeceğim:

İBRAHİM ETHEM - Dört büyük halife çağrında var mıydı, yok muydu? (Uzun durak... Sükût...)

İBRAHİM ETHEM - Yine bir şey diyemeyeceksiniz, öyle mi?..

BİRİNCİ DERVİŞ - (Ürkek) Her halde tohumu vardı da ağacı meydana çıkmamıştı.

İBRAHİM ETHEM - Dervişlik işinde beni doyurabilecek bir cevap veremediniz! Tasladığımız

dervişliği belki de hiç, bilmiyorsunuz! Belki de dış yüz, iç yüz derken, dervişliğin dış yüzünde birer ezberci, birer taklitçisiniz siz!.. (Durak, düşünce...)
Size bir sorayam...
(Durak... Karşılıklı bakışma...)

İBRAHİM ETİEM - (Öfkeli) Hicretten yüz bu kadar yıl sonra size mi kaldı bu ağacı meydana çıkarmak?..

(Sükut... Uzun durak... Karşılıklı bakışma...)

İKİNCİ DERVİŞ - Sultanım, ben söyleyeyim...

İBRAHİM ETHEM - Söyle!..

İKİNCİ DERVİŞ - Saadet devrinde mûcize vardı.

İBRAHİM ETHEM - Şimdi?

İKİNCİ DERVİŞ - Keramet var! O Resûl'ün mucizesine bağlı keramet.

İBRAHİM ETHEM - Bana bir keramet gösterin öyleyse!..

(Sükût... Uzun durak...)
(Dervişlerde sanki bir murakabe hali. ..)

İBRAHİM ETHEM - (Öne doğru eğilmiş, birden parlar) Kalpazanlar... Ağzınızla yakalandınız! Ya bana bir keramet gösterir, yahut gösterinceye kadar zindanda yatarsınız.

BİRİNCİ DERVİŞ - Nasıl bir keramet istiyorsunuz?

İBRAHİM ETHEM - Herhangi bir "olamazı"ı oldurun. (Ayaklarını indirir) Beni şu tahtın üzerinde görüyor musunuz?

BİRİNCİ DERVİŞ - Görüyoruz!

İBRAHİM ETHEM - Meselâ beni şu tahtın üzerinde havaya kaldırın!

BİRİNCİ DERVİŞ - Koca Sultan! Keramet zorla olmaz. İstemekle gelmez, Rüzgâra benzer. Es demekle esmez. Onu estiren estirir. Allah isterse, seni, tahtınla havaya kaldırmak şöyle dursun.....
(Birden susar)

İBRAHİM ETHEM - Yerin dibine bile indirirsiniz, değil mi?..

BİRİNCİ DERVİŞ - Böyle bir şey demedik...

Ama ille keramet diye direniyorsan gösterelim...
Bizim gibi iki hakîr dervişi huzuruna kabul etmeden üstün keramet mi olur? Allaha yakınlık yolunu bizden öğrenmek istemenden daha açık keramet ve bizim hesabımıza keramet.

İBRAHİM ETHEM - Şimdi de lâf canbazlığına kalkıyorsunuz!

BİRİNCİ DERVİŞ - Yâ İbrahim Ethem! Bizim aklımız yetmeyebilir, dilimiz dönmebilir, bu işe akli yetenler, dili dönenler de bulunabilir. Sen inan ki, büyük sır, büyük hikmet bizim yolumuzda...

(İbrahirri Ethem bir sıçrayışta ayağa kalkar.
Dervişler de doğrulur, kalkarlar.)

İBRAHİM ETHEM - İnanıramadınız. Ümidim boşa çıktı. Allah'dan dilerim ki, bir gün, bu yolu tam gösterebilecek birini çıkarsın karşıma!

BİRİNCİ DERVİŞ - Allah bir gün belki de seni çıkarır senin karşına....

İBRAHİM ETHEM - Beni ikiye mi böler?

BİRİNCİ DERVİŞ - Kaça isterse ona böler.
Her gün aynada ikiye bölünmüyor musun?

İBRAHİM ETHEM - (Birinci Dervişe) Sen arada bir hikmetli lâflar ediyorsun, ama dilediğimi veremiyorsun!

BİRİNCİ DERVİŞ - Haddime mi düşmüş benim... O verir. O!..

İBRAHİM ETHEM - İstemekle mi verir?

BİRİNCİ DERVİŞ - Dilerse istetir, öyle verir.
Dilerse ne istetir ne bir şey; uykunun içinde bile tepene tokmakla vurup seni kaldırır, verir.

(İbrahim Ethem dervişlere dik dik bakar.)
(Uzun durak... Birden şimşek gibi döner, tahtın yanındaki gonga vurur. Ürpertili bir tunç sesi... İbrahim Ethem Dervişlere döner.)

İBRAHİM ETHEM - Sizi alsınlar, serbest bırakın! Bu defalık affediyorum. Bir daha müminlerin ibadet yerlerinde böyle haltlar işlemeyin! (Başını kaldırıp sağ cepheye bakar) Bunları alıp götürün, serbest bırakın. (Dervişlere) Buyurun, serbestsiniz. (Dervişler, ellerini göğüslerine götürüp geri geri çıkarken İbrahim Ethem de o istikamette ilerler.. Hallerini dikkatle süzer. Dervişler

çıkır.)

İBRAHİM ETHEM - (Çıkanların arkasından)
Bana bir şey veremediniz ama, ruhumu tırmık tırmık pençelediniz bir gün karşılaşırız inşallah..:

BİRİNCİ DERVİŞİN SESİ - Yâ nasîp..

(İbrahim Ethem, çıkanlara bakmakta. devam ediyor.)

(Uzun durak... İbrahim Ethem döner, gayet düşünceli, tahtına doğru yürür. Oturur. Uzun durak... Sonra uzanmak istercesine sağına doğru yaslanır...)

(Uzun durak... Uzakta, derinlerden boru sesleri...)

İBRAHİM ETHEM - (Doğrulur) Gece yarısı....
Nöbet değiştiriyorlar. Amma da uzun konuşmuşuz!

(İbrahim Ethem yine tahta yaslanır.)

(Çok uzun durak... Birdenbire, tavanda sert ve tüyler ürpertici bir tokmak sesi... İbrahim Ethem dehşetler içinde doğrulmuş; tavana bakıyor.. Tokmak sesi devamda...)

İBRAHİM ETHEM - (Başı tavana doğru, hay--kırarak) Kim o?.. Kim var damda?

(Tokmak sesi...)

İBRAHİM ETHEM - (Aynı vaziyette) Ne oluyor?..

DAMDAN SES - Hiç!.. Yabancı değil...

İBRAHİM ETHEM - (Dehşete batmış) Ne demek yabancı değil! Kimsin sen, ne arıyorsun damda?..

DAMDAN SES - Bir katar devam varda; kaybettim! Damda onları arıyorum!

İBRAHİM ETHEM - (Mecnun edası ile tahtından sıçrar, tavana doğru) Bu da ne iş! Kaybolan develerini sarayın damında mı arıyorsun?.. Öyle mi... dedin; ne dedin?

DAMDAN SES - Evet, öyle dedim!

İBRAHİM ETHEM - Deli misin sen, kim çıkardı seni dama?..

DAMDAN SES - Deli sensin! Nerede, ne aracağını bilmeyen...

İBRAHİM ETHEM - Damda deve aranır mıymış?..

(Uzun durak...)

DAMDAN SES - (Değişik ton, tane tane) Ya sen Allah'ı sırmalı elbiseler, inci düğmeli kaftanlar, altun yıldızlı taht, ipekli yastıklar üzerinde mi arıyorsun?

(Çok uzun durak... İbrahim Ethem, elleri saçlarında bir çılgın...)

İBRAHİM ETHEM - (Avaz avaz) Kimsin sen?.. Ne istiyorsun; benden?..

DAMDAN SES - Seni istiyorum! Uyan, gafil, uyan; uyanıklık sandığın bu uykudan! Uyan, soyun, çıplak kal! Gel; gel!..

(İbrahim Ethem hep o tavırda, tavana bakıyor.)

DAMDAN SES - (Gittikçe uzaklaşarak) Gel, gel, mesafeleri kaldır, gel!..

(Çok uzun durak... İbrahim Ethem iki büküm... Birdenbire deli gibi atılır, tahta koşar, gongun tokmağını kaldırıp bütün kuvvetiyle indirir. Korkunç ses helezonları... Mumların alevleri titreşiyor. İbrahim Ethem, elinde tokmak, yüzü sağa doğru... Birden atılır, koşar, sağdan çıkar. Sahne boş... Dışardan koşuşma sesleri... homurtular...)

UZAKTAN BİR SES - Silâh başına!..

(Uzun durak... Yükselen seslenmeler... Tiz bir boru sesi... Peşinden trampetvâri kısa darbeli kös sesleri...)

(Sağdan İbrahim Ethem gelir, aynı perişan eda... Ağır ağır yürür. Siyah fon üzerindeki tuğranın karşısında durur. Tuğraya bakıyor. Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - (Tuğrayı okuyarak) Es-Sultan İbni-üs - Sultan İbrahim bin Ethem... (Sultan oğlu Sultan Ethem oğlu İbrahim)

(Birden döner. Taht'a doğru yürür. Taht'ın önünde diz çöker. Başları elleri içinde tahta kapanır) . (Dışarıdan aynı sesler...)

İKİNCİ PERDE

((Aynı dekor... Mumlar sönük... Çok uzaktan, borulu ve köslü, ağır bir tempo ile divan havası geli-

yor.)

(İbrahim Ethem, yüzü sağa doğru orta yerde ve ayakta... Sağında ve bir adım gerisinde ihtiyar veziri...)

İBRAHİM ETHEM - (Sağdaki kalabalığa doğru) Vezirlerim, muhterem din âlimleri, kumandanlarım, sevgili tebaam!.. Bugünkü ayak divanımızın mevzuu çok nazik... Payitahtımız Belh şehrinin derviş îstîlâsına uğradığından bahsediliyor. Başına bir külâh, bir âbâ, beline bir torba, eline bir değnek geçirenler, şehir meydanlarında, cami avlularında halka musallat oluyorlarmış!.. Ne tarlalarda çalışıyorlarmış, ne tezgâhlarda emek harcıyorlarmış, ne bir şey!.. Dillerinde, kudsîliğinden uzak oldukları Allah ismi, o yan senin, bu yön benim, kendilerine çıkar arıyorlarmış... Aralarında, ibadete fesat sokanlar, camilerde halka (Elini göğsüne götürür) ve Sultanınıza dil uzatanlar da varmış...

(Durak) Ben avdan baş kaldıramıyormuşum!.. Böyle bir Sultanın emri altındaki tebaa, başsız ve güdümsüz ne yapabilirmiş?.. Müslümanların hali nice olurmuş?.. (Durak) «Derviş kılıklı başıboşları şehirden sür, iş yerlerine dağıt, ölçüye sok» diyor bana vezirlerim ve muhterem din âlimleri... (Durak) öyle mi?..

KALABALIKTAN BİR SES - Öyle Sultanım!.. Dinin iç yüzünü savunurken dış yüzünü berbat eden böylelerini köklerinden kazımak lâzım...

İBRAHİM ETHEM - (Yanıdaki vezire dönerek) Sen ne düşünüyorsun?

VEZİR - Ben de müftü efendi hazretlerinin fikrindeyim.
(İbrahim Ethem kalabalığa döner. Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - Ben bu fikirde değilim Müftü efendi hazretleri!.. (Uzun uzun, kalabalığı süzer) Ben, bu kum yığınlarının içinde altun zerreleri de bulunduğuna, halislerin altundan pırıltılar saçtığına inanırım!

(Kalabalıkta hayret mırıltıları... Uzun durak... İbrahim Ethem tavrını bozmaz.)

İBRAHİM ETHEM - Meselâ, benim için söyledikleri doğrudur. Ben avdan başka bir şey düşünmüyorum! Keşke avlanacağıma, asıl avcıya av olmayı bilseydim!..

(Dışarıda hayret mırıltıları artıyor. İbrahim Ethem, dimdik, gözleri kalabalıkta... Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - Bütün bir gece uyumadım. (eliyle arkasını gösterir). Şu tahtın üzerinde sabahladım. Omuzlarımdaki saltanat. yükünü taşıyamıyacak haller geçiriyorum. Ne dersiniz. Beni başınızda Sultan olarak görmek ister misiniz?

DIŞARIDAN TOPLU SES - İsteriz! Elbette isteriz!

(Uzun durak... İbrahim Ethem'in gözleri kalabalığa mihli.)

İBRAHİM ETHEM - Öyleyse çalışayım dayanmaya... Ama, adalette bir kusurum olursa, müminlerin haklarını koruyamazsam _ne olur?

DIŞARDAN TOPLU SES - Kusurun olmaz! Sen hakkı korursun!..

İBRAHİM ETHEM - İnşallah Hak lütfeder de korurum. (eliyle arkasını gösterir). Şu, üstünde oturduğum taht, benim için dikenlik... Üstünde adaleti nasıl yerine getirebilirim?..

DIŞARDAN TOPLU SES - Getirirsin, ey âdil Melik.. (Durak.. .)

İBRAHİM ETHEM - Büyük halife «Dicle kenarında otlayan bir oğlağın da hesabı benden sorulacak!» buyurdu. Bu ulvî çileyi çeken hesabını da verir. Ya benim çilem?.. Nerede, ne gezer?.. Hepsi lâf, içi boş kabuklar, hepsi riyakârlık... (Kalabalıkta mırıltılar...)

(Uzun durak. Vezir, üzüntülü bir tavırla başını eğip İbrahim Ethem'e yaklaşır.)

İBRAHİM ETHEM - (Vezire) Üzüldün mü vezirim böyle konuşmama hiç alışmamıştın, değil mi?..

VEZİR - Sende bu hal yoktu, Sultanım! Birdenbire sana ne oldu böyle?.. (Artan mırıltılar... İbrahim Ethem o tarafa döner.)

İBRAHİM ETHEM - (Kalabalığa) «Sende bu hâl yoktu; ne oldun birdenbire böyle?» diye soruyor. Cevabımı size vereyim : Evet, bana birdenbire bir şey oldu : Ben tahtımın üzerinde otururken birdenbire tahtım, benim omuzlarım üstüne çıkmaya davrandı, artık bana ezmek değil, ezilmek düşüyor. Bu vaziyette devleti idâre edememekten korkuyorum! (Durak...)

VEZİR - (Birdenbire atılarak) Fakat Sultanım, bunlar kalabalığa söylenebilecek sözler değil... Ayak divanını tatil edelim aramızda konuşalım!.

İBRAHİM ETHEM - (Vezire bâkımadan kalabalık istikâmetinde) Hayır! İçimin zelzelesini herkes görmelidir. Var mı aranızda bana bir öğüt verebilecek?..

KALABALIKTAN BİR SES - Muradın ne; nasıl bir öğüt istiyorsun?

İBRAHİM ETHEM - Beni Hakka erdirecek bir Allah ehlini arıyorum ! Onun öğüdüne muhtacım.

KALABALIKTAN BİR SES - Sen; öğüt kabul etmezsin. Tahtından şikâyetin senin, tahtına bağlı oluşundan geliyor!
(Durak... Keskin homurtular... İbrahim Ethem'de dikkat.)

KALABALIKTAN BİR SES - Bırakın yakamı, yanına varayım...
(Homurtular... çekişme sesleri...) .

İBRAHİM ETHEM - (Kaskatı bir dikkat içinde) Bırakın, gelsin .
(Sağdan Heybetli adam... Siyah bir harmâniye bürülü; ve başı, yüzünü yarı yarıya örtecek şekilde sarılı... Yürür, İbrahim Ethem'in karşısında durur.)

İBRAHİM ETHEM - (Heybetli adama) sen misin?

HEYBETLİ ADAM - Kim olmamı istiyordun?

İBRAHİM ETHEM - Beklediğim insan!.. Gece sarayın damını tokmaklayan...

HEYBETLİ ADAM - Ben sarayın damına çıkan değil, kapısından girenim..

İBRAHİM ETHEM - Nasıl bıraktılar?

HEYBETLİ ADAM - Nasal bırakmasınlar?

İBRAHİM ETHEM - Anlamadım :

HEYBETLİ ADAM - Neyi anladın ki, bunu anlıyasın?..

İBRAHİM ETHEM - Sen kimsin?.. İşin gücün ne?.. Gözüm pek tutmadı seni...

HEYBETLİ ADAM - Ben işsiz, güçsüz, evsiz,

barksız biriyim... Rastgeldiğim yere konarım, şimdi sana konuk olmaya geldim.

İBRAHİM ETHEM - Konuk mu?.. Ben konuk aramıyorum ki...

HEYBETLİ ADAM - Ya ne arıyorsun?

İBRAHİM ETHEM - Konacağım yeri arıyorum. Han işletmiyorum ki, konuk arayayım...

HEYBETLİ ADAM - Burası han değil mi?..

İBRAHİM ETHEM - (Azametli) Burası İbrahim Ethem'in sarayı...

HEYBETLİ ADAM - Senden önce kim vardı burada?..

İBRAHİM ETHEM - Babam...

HEYBETLİ ADAM - Ya ondan önce, ondan önce?..

İBRAHİM ETHEM - Babam, babalarım...

HEYBETLİ ADAM - (Ağır ve işleyici bir ton)
Birinin konup gittiđi, sonra öbürünün gelip konduđu yer han değil de nedir?..

(Uzun durak... Bakışma... Birden İbrahim Ethem kaplan gibi kıvrılarak vezire döner.)

İBRAHİM ETHEM - Divan sona ermiştir, emir ver, dağılsınlar!

(Vezir hızla çıkarken, İbrahim Ethem Heybetli adama yaklaşır.)

İBRAHİM ETHEM - (Heybetli adama) Anladım!
(Heybetli adam cevap vermez. Dışarda dağılma sesleri... Uzun durak...)

HEYBETLİ ADAM - Ne anladın?

İBRAHİM ETHEM - Aradığım insan sensin.
İstedigin kadar peçelen!.. Ötelerden bir habercisin sen.!.. Artık yakanı bırakmam! Ya canımı alırsın yahut derdime derman olursun!..

HEYBETLİ ADAM - Ben sana dermanın ancak nerede olduğunu haber verebilirim.

İBRAHİM ETHEM - (Haykırır) Nerede?

HEYBETLİ ADAM - (Gayet vekarlı) Sende...
Senin içinde...: Kalbinin inemedigin derinliklerinde...

İBRAHİM ETHEM - (Başını iki yumruğu ile kavrayıp saçlarını yolarcasına) Yeter! Yetişir bu içinden çakılmaz fikirlerle kafamı törpülediğin... Yeter! Bana ayağımın kesilmesi gibi, elle tutulur, gözle görülür bir çare göster ki, acısı ne olsa razıyım.

HEYBETLİ ADAM - (Gülümseyerek) O kadar kolay olsaydı, herkes ayağını kestirir, verirdi. Acısını da duymazdı. Yağma yok!..

İBRAHİM ETHEM - Bana acı!..

HEYBETLİ ADAM - Sen kendine acı!..

İBRAHİM ETHEM - Ben kendime tükürmek istiyorum!

HEYBETLİ ADAM - Nefsine tükür, ruhuna acı!.. (Durak, süzer) Bu kadar yeter. Ben gidiyorum! (Heybetli adam, deli gibi bakmakta olan İbrahim Ethem'in önünde kıvrılır, döner, bir adım atar.)

İBRAHİM ETHEM - (En yüksek tonuyla) Dur! (Heybetli adam, durur, döner.)

İBRAHİM ETHEM - Bende geliyorum! Bekle!

HEYBETLİ ADAM - Bekleyemem! Ecel, muhtaç olduğun zamandan daha yakın... her vâdeden daha kısa... şart koşma zamanı değil, davranma saati bu ân...

İBRAHİM ETHEM - Bir iki saatlik müsaadeye de mi hayır; Annemin elini öpmeye, vezirlerime veda etmeye, soyunup dökünmeye de mi hayır?..

HEYBETLİ ADAM - Bu dünyada, elini eteğini çeken her şeye hayır! Pazarlıksız geleceksen gel!

İBRAHİM ETHEM - Pazarlıksız... bir don bir gömlek, öyle mi?..

HEYBETLİ ADAM - Öyle!.. Hattâ ciğerini söküp bırakman mümkün olsaydı, öyle!..

İBRAHİM ETHEM - (Hayretten çılgın halde) Demek öyle!..

HEYBETLİ ADAM - Sana ne demişlerdi bir gün avda?..

İBRAHİM ETHEM - (Ağlamaklı) Sanki göklerden bir sestir o... " Ya İbrahim, seni bu iş için yaratmadılar! " demişlerdi.

HEYBETLİ ADAM - Ne duruyorsun?.. Yara-
dıldığın işe dön.
(Uzun durak... İbrahim Ethem dehşetin son
haddinde...)

İBRAHİM ETHEM - Ey meçhul insan, bana
bir şey söyle!

HEYBETLİ ADAM - Ey mâlûm sultan, ne
söyleyeyim?

İBRAHİM ETHEM - Kimsin, nesin sen?..

HEYBETLİ ADAM - Sana kim gibi, ne gibi
görünüyorsam o'yum!

İBRAHİM ETHEM - Sen Hızır'sın!

HEYBETLİ ADAM - Dedim ya: Sana kim gi-
bi, ne gibi görünüyorsam o'yum!
(İbrahim Ethem elleriyle yüzünü kapatıp ge-
riye döner, Heybetli Adam onu merhametli gözler-
le takip etmekte... İbrahim Ethem kuru hıçkırık-
larla sarsılıyor... Heybetli adam döner, yürür, sağ-
dan çıkar. Uzun durak... Sağdan vezir gelir. Ayak
seslerini duyan İbrahim Ethem şimşek gibi döner.
Vezirle karşı karşıya...)

İBRAHİM ETHEM - Gitti mi?..

VEZİR - Gitti efendimiz!

İBRAHİM ETHEM - Nereye gitti?

VEZİR - Divanhane boyunca yürüdü, gitti!

İBRAHİM ETHEM - Giderken seni görmedi mi?

VEZİR - Gördü sultanım!

İBRAHİM ETHEM - Bir şey söylemedi mi?

VEZİR - Söylemedi.

İBRAHİM ETHEM - Ben de gideceğim ardı
sıra... Her halde bekler beni bir köşede...

VEZİR - Aman sultanım, merhamet buyu-
run! Böyle garip bir insanın peşine düşer mi koca
bir Sultan?..

İBRAHİM ETHEM - Hemen şimdi fırla!.. At-
lı, piyade, kol kol adam çıkarsınlar şehre!.. Kılığını,
halini tarif et de esrarlı adamı bulsunlar ve sara-
ya getirsinler!

VEZİR - Ya gelmezse?..

İBRAHİM ETHEM - Olduğu yerde bekletsinler! Benim geleceğimi söylesinler!

VEZİR - (Ağlarcasına) Sultanım, tebaanı düşün!

İBRAHİM ETHEM - Tebaam beni düşünsün!
O nasıl olsa kendisini idare eder. Bıraksınlar beni, bir çoban kadar hak sahibi olayım.

VEZİR - Sultanım, elimde büyüdün! Şehzadeliğinden beri ben baktım sana! Küstahlığımı affet! Hiç bir yere gidemem! Seni kendine gelmiş görmedikçe tek adım atmam! Beni affet!

İBRAHİM ETHEM - O zaman sultanlıkta son emrim, vereceğim son zalim emir, seni, beni yetiştiren İhtiyan zincire vurdurmak olur.

(Birden çok yüksek ton) Git!

(Vezir, boynu bükük, sağdan çıkar, İbrahim Ethem arkasından bakıyor. Uzun durak... İbrahim Ethem döner. Gözleri, siyah fon üzerindeki sırmalı tuğraya takılır. Deli tavrıyla yürür. Ellerini deli tavrıyla altın işlemeli harflere uzatır, tırnaklarını geçirir ve bir çekişte tuğrayı yanlarından söker. Sağda heybetli adam... Gülümseyerek İbrahim Ethem'e bakıyor. İbrahim Ethem ikinci defa tuğraya tırnaklarını geçirmekle meşgul...)

HEYBETLİ ADAM - Kumaş parçalarını yırtmışsın, ne çıkar?.. Gönlündeki dünya nakışlarını sökmeye bak!..

(İbrahim Ethem hızla döner. İki büküm... Tam bir deli...)

İBRAHİM ETHEM - Sen gitmemiş miydin?

HEYBETLİ ADAM - Demek gitmemişim...

İBRAHİM ETHEM - Ne yaptığını, ne ettiğini gören, anlayan olmuyor! Bu nasıl iş böyle?..

HEYBETLİ ADAM - Böyle!..

İBRAHİM ETHEM - Hızırırsın, değil misin?..

HEYBETLİ ADAM - Sade beni mi, her rastladığımı Hızır bil!..

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Dağ başı... çalı çırpı... bir kaç bodur ağaç... Orta yerde büyük bir taş...>

(Yalçın manzaranın derinliklerinden çingırak sesleri... İlerilerde bir koyun sürüsünün otladığı belli...

Uzun durak... Sol taraftan, sırtında bir kucak çalı çırpı, İbrahim Ethem... Derviş kılığında... Yavaş yavaş yürür, orta yere varır, yükünü yere bırakır ve taşın üzerine oturur. Düşünceli... Yine uzaklarda, derinliklerinde hafif bir kaval sesi... Uzun durak... İbrahim Ethem, gözleri yerde öylece kalır. Kaval sesi gittikçe kısılıyor. İbrahim Ethem, bir ses duymuş gibi; birden bire sola döner, başını yukarıya kaldırır.)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - (Soldan) Şüphe!..

(İbrahim Ethem hayretle geriler. Cevap vermez.)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Şüphe!..

İBRAHİM ETHEM - Yine mi, yine mi sen!..

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Şüphe!..

İBRAHİM ETHEM - (Aynı vaziyette) Ben şüpheyi yendim! Bende şüphe diye bir şey kalmadı.

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Sen şüpheyi yenmedin, Kafese soktun: Gölge kaffeste hapsedilir mi?

İBRAHİM ETHEM - (Dişlerini gıcırdatarak bağırır) Alçak!..

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Artık kim alçak, kim yüksek?.. Git ermişlik taslayanlara sor!

İBRAHİM ETHEM - Sormam! bilirim!

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Süphe etmeyen bilmez. Aldanır.

(İbrahim Ethem cevap vermez. Önüne bakar, kala kalır.)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - (Sağdan) Şüphe!

(İbrahim Ethem başını sağa çevirir.)

İBRAHİM ETHEM - Ne yana dönsem sesin o taraftan geliyor!

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Her yan benim de onun için... (Yüksek ton) Şüphe!..

İBRAHİM ETHEM - Allah belâsını versin şüphenin!..

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Ne dedin; Allah mı dedin?..

İBRAHİM ETHEM - (Sert) Allah dedim!..

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - İşte asıl ondan şüphe!..

İBRAHİM ETHEM - (Yay gibi gergin bir ızdırap içinde) Haşa... Murdar nefis! Kes sesini!..

(İbrahim Ethem'in gözleri yine yere doğru... Yüzü alevler içinde... Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - (Uzaklardan, değişik ve sinsi ton) Ayağının altına bir dünya çekmişler senin... Kim çekmişse çekmiş... Sana mı:

kaldı onu aramak?.. Sen bulduğuna bak!..

(Durak... İbrahim Ethem'in yüzü kasılma ve titreme içinde...)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Yazık ettin dün-

yana!.. Somaki mermer saraylar, belleri ipince cariyeler, kuş sütünden nimetlere yazık oldu!

İBRAHİM ETHEM - (Yüzü cepheye doğru)

Bir türlü çözemedim bu sırrı!.. Nesin sen, nefis mi, şeytan mı?..

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - İkimizde aynı boruyu öttürürüz. Birimiz bırakır, birimiz başlar.

İBRAHİM ETHEM - Çekin elinizi yakamdan!

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Seni, sarayına

dönünceye kadar yakanı bırakmayacağım.

İBRAHİM ETHEM - (Ayağa fırlayarak) Ayağıma cihanın bütün hazinelerini dökseler, ellerinde hayat suyuyla gelseler; iç şundan bir yudum ve hep dünyada kal deseler yine dönmem!

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Ya senin inandığın her şeyin boş ve kof olduğunu ispat ederlerse?..

İBRAHİM ETHEM - (Elleri göğe doğru) Şu boşluğa kement atıp dipin dibindeki dip'i bulsalar da yine yolundayım ben!..

(Üzun durak... Uzaklardan İbrahim Ethem'in sesiyle çılgın bir kahkaha, Sükût... Uzun durak... Çok hafif bir kaval sesi!..)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Başka bir taraftan tutayım mı seni?..

İBRAHİM ETHEM - Defol!

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Üstüme varma.

Üstüme gelme. O vakit ben daha kuvvetli dönemim! Büsbütün üzerine yüklenirim.

İBRAHİM ETHEM - Ben senin ismini de biliyorum!

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Bırakayım da içime büsbütün mü yerleşsin?..

Nasıl olsa içine yerleşmişim... Makasla koparabilir misin gölgeni gövdenden?..

İBRAHİM ETHEM - (Çılgılık) Defol :

(Cevap yok... Uzun durak... Canlanan kaval sesi... İbrahim Ethem cepheye döner. Eliyle uzaklarda birine işaret ediyor.)

İBRAHİM ETHEM - Hey!.. Çoban : (Uzun durak...) Gel buraya...

(İbrahim Ethem döner, çalı çırpı demetinin üzerine çöker. Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM'İN SESİ - Şimdi de basit bir çobanda mı bulacaksın tesellini?.. Dağlarda çalı çırpı toplayıp pazarlara indiriyorsun!.. Helâl kazanayım diye... Hamamlarda mü'min dedikleri insanların kirlerini temizliyorsun. Kibrini yok ediyim diye... Bunları yapıyorsun da nereye varmış bulunuyorsun?..

İBRAHİM ETHEM - Sana, seni bir cerahat gibi içimden çıkarmaya, sesini dışımdan duyar hâle gelmeğe... İşte ,vardığım yer!..

(İbrahim Ethem'in sesiyle sürekli kahkahalar... Sağdan çoban gelir. Elinde asâsı... İbrahim Et-

hem'in karşısında durur. İbrahim Ethem, ona eliyle çömelmesini işaret eder.)
İBRAHİM ETHEM - Merhaba, çoban!..
ÇOBAN - Merhaba!
İBRAHİM ETHEM - Sen Allah'a bağlı mısın?
ÇOBAN - Hamdolsun!..
İBRAHİM ETHEM - İçinde bir Allah düşmanını taşıdığına, onun da nefsin olduğunu biliyor musun?
ÇOBAN - Bu ismi duyuyorum hocalardan!
İBRAHİM ETHEM - İçinde duymuyor musun?..
ÇOBAN - Benim aklım ermez böyle şeylere!..
İBRAHİM ETHEM - Ne mes'udsun sen.. Allah senin yolundan uçurumları kaldırmış...
ÇOBAN - Kimsin sen, bir derviş misin?
İBRAHİM ETHEM - Dervişliğe özenen biri...
ÇOBAN - Neymiş şu dervişlik?..
İBRAHİM ETHEM - Bir şey işte, bir şey, bir hal! Senin haline hasret çeken, bir hal!
ÇOBAN - İbrahim Ethem! Bildim!
İBRAHİM ETHEM - Eski bir Sultan olduğumu da biliyor musun?
ÇOBAN - Ne bileyim?..
(İbrahim Ethem ayağa kalkar, sağ eliyle omuzundan beline doğru bir işaret yapar.)
İBRAHİM ETHEM - Eski Belh Sultanı İbrahim Ethem!.. Nasıl beğendin mi?
(Çoban, oturduğu yerden aval aval bakmakta... Uzun durak...)
İBRAHİM ETHEM - Ama senin derecenden çok aşağıda bir yaratık...
ÇOBAN - Şaştım, kaldım!
İBRAHİM ETHEM - Nerden öğrendin benim adımlı?..
ÇOBAN - (Eliyle sol tarafı gösterir) Şurada, biraz ilerde toplanan Aşıklardan?..
İBRAHİM ETHEM - Kimmiş bu âşıklar?..
ÇOBAN - Senin gibi dervişler... Sık sık dağda buluşur, hâlleşirler. Onlara âşık derler.
İBRAHİM ETHEM - Söylesene onlar, beni de meclislerine kabul etsinler!..
ÇOBAN - İçlerine yabancı almazlar.
İBRAHİM ETHEM - Belki beni yabancı saymazlar. Danış bir kere!..
(Çoban ayağa kalkar, sola doğru yürür.)
İBRAHİM ETHEM - (Çobanın arkasından)
Onlara de ki, eski Sultan, İbrahim Ethem meclisimize kabul edilmek istiyor. İzniniz var mı?..
(Çoban çıkar. İbrahim Ethem eski yerine çöker. Başını elleri içine alır. Derinlere dalmış.. Uzun durak...)
DAĞDAKİ ŞAKİK'İN SESİ - (Şefkat ve merhamet dolu ton) İbrahim Ethem, İbrahim Ethem!..
(İbrahim Ethem irkilir, Sağa bakar. Yerinden fırlar.)
İBRAHİM ETHEM - (Sağa doğru) Şakik, sev-

gili Şakîk!..

(Sağdan Sakîk gelir. İbrahim Ethem ilerler.
Kucaklaşırlar.)

ŞAKİK - Sana mekân artık dağlar... Bulabi-
ne aşkolsun!..

İBRAHİM ETHEM - Gel seninle şuracağa çe-
kilelim de biraz dertleşelim!..

(İbrahim Ethem Şakîk'i taşa oturtur, kendisi
de çalı çırpı demetine ilişir.)

ŞAKİK - (İbrahim Ethem'e dikkatle baka-
rak) Seni huzur içinde görmüyorum.

İBRAHİM ETHEM - Nasıl huzur içinde ola-
bilirim? Perişanım!

ŞAKİK - Ne noktadan?..

İBRAHİM ETHEM - Nefsinden.. Nefsimin
ruhuma üflediği zehirli nefeslerden...

ŞAKİK - Bunlara «hatarât» derler. Bu yola
düşenlerin encamıdır bu... Sabredeceksin!..

İBRAHİM ETHEM - Ben sabrettikçe yük bi-
nerse, bindikçe ben sabra çalışırsam; çalışıkça bı-
çak daha derinlere dalarsa, ne yapabilirim?..

ŞAKİK - (Merhametli) Allah'a havale eder-
sin! Çare yok, dayanacaksınız!..

«Hiç bir nefse gücünden fazlasını yükle-
mem» diyor Allah... Demek seni ne kadar güçlü
yaratmış ki, yük üstüne yük bindiriyor sırtına!..
İftihar et!

İBRAHİM ETHEM - (Ağlamaklı) Çok fena
haller geçiriyorum, Şakîk!.. Nefsim beni yoldan
döndüremeyince, şeytanla mı anlaşıyor, ne? Üze-
rime küfür harâatiyle yükleniyor. Biri kar gibi
beyaz, öbürü zift gibi siyah, iki parçaya bölünüyo-
rum! Zift rengine razı olsam kolay!.. Zifti beyaza
çevirmeye kalksam zor... Arada kalbim yırtılıyor,
didik didik dişleniyor. Cımbızla tel tel söküyorlar
kalbimi... Ne olacak benim hâlîm Şakîk?..

ŞAKİK - Çile devrindesin, İbrahim Ethem!..

Çekeceksin ve gerçek devlete ereceksin! Bu devleti
bedava vermezler.

İBRAHİM ETHEM - Kimseye bir şey sezdirmi-
yorum halimden... Sen hal insanısın; sana açılabi-
liyorum.

ŞAKİK - Elâleme belli edersen kendini, sırra
ihânet etmiş olursun! Örtün, peçelen! Şunu bil
sen: Büyük huzura çıkacak yol, hüyük huzursuz-
luk... Velînin biri «Âfiyet, Allahım, ruh âfiyeti di-
ye dua etmiş.., Ses gelmiş: «Sen bilmiyor musun
ki, bu yola düşenlere âfiyet yoktur!»

İBRAHİM ETHEM - Müthiş!..

ŞAKİK - (Eliyle sol tarafı~gösterir) Bak, şu
taraftan bir çoban geliyor bize doğru!.. Aradığın
afiyet işte onda!..

(İbrahim Ethem sol tarafa bakar... Çoban...

Çoban ilerleyip İbrahim Ethem ve Şakîk'in önün-
de durur.)

ÇOBAN - (İbrahim Ethem'e) Seni kabul et-

miyorlar!

İBRAHİM ETHEM - Kabul etmiyorlar mı?

ÇOBAN - Etmiyorlar!

İBRAHİM ETHEM - Ne diyorlar?

ÇOBAN - Onda halâ Sultanlık kokusu, dünya ricası var, diyorlar.

İBRAHİM ETHEM - Teşekkür ederim! İnşallah bir gün meclislerine girebilecek hâle gelirim.

(Çoban selâm verip gitmek ister, İbrahim Ethem onu işaretiyle durdurur.)

İBRAHİM ETHEM - (Eli cebinde, çobana)

Şurada, nereden geldiği belirsiz iki altun var... Al bunları, sana veriyorum!

(Çoban altunları alır, gözlerine yaklaştırır, gülümser, sevinç içinde yürür, sağdan çıkar. İbrahim Ethem ve Şakîk ona bakıyorlar.)

ŞAKÎK - Demek altunla muamelen var?..

İBRAHİM ETHEM - Yok!.. Bu sabah onu, camiden çıkarken cebimde buldum.

ŞAKÎK - Keramet mi satıyorsun?

İBRAHİM ETHEM - Allah korusun!.. Her halde kılık kıyafetime acıyan biri onları cebime indirmiş olmalı...

ŞAKÎK - Ne yiyip içiyorsun?

İBRAHİM ETHEM - Ne bulursam onu...

ŞAKÎK - Rızkını aramıyor musun?

İBRAHİM ETHEM - Aramıyorum. O gelip beni buluyor!

ŞAKÎK - Daha çiyisin! Rızkını sen arayıp bulacak, ama bulanın sen değil, O olduğunu bileceksin!

(Önce Şakîk, sonra İbrahim Ethem, ayağa kalkar...)

ŞAKÎK - Şükür bahsinde ne yapardınız?

İBRAHİM ETHEM - Bulunca şükrederim, bulamayınca sabrederiz.

ŞAKÎK - Horasanın köpekleri de böyle yapar!

İBRAHİM ETHEM - Ya siz?

ŞAKÎK - (Tane tane) Bulunca dağıtırız, bulamayınca şükrederiz.

(İbrahim Ethem Şakîk'in ellerine atılır, öpmek ister. Şakîk şiddetle elini çeker.)

İBRAHİM ETHEM - Biliyorum ben daha çiğim! Bırak elini öpeyim!

ŞAKÎK - Bense senin gibi çiğlerin ayak tozu olmak isterdim. Ben senin ayağını öpeyim!

(Uzaktan kaval sesi... yanık bir name... İkisi de yan dönüp cepheye bakarlar. Kaval hazin hazin ağlıyor. Dinlerler. Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - (Şakîk'e bakmadan) Hasretin sesi!..

ŞAKÎK - (İbrahim Ethem'e bakmadan) Davetin sesi!..

İBRAHİM ETHEM'i - Herkes bir hasret ve bir davet peşinde geziyor.

ŞAKÎK - Hasret çektiği, davet aldığı şeye ulaşınca da aradığının, dilediğinin o olmadığını anlıyor.

(Uzun durak,.. Kaval devamda...)

İBRAHİM ETHEM - Bu dünyada ne varsa gurbet... Bütün varlıklar yokluk, bütün sahiplikler yoksunluk!..

ŞAKÎK - Pişiyorsun, ya İbrahim Ethem kaynamaya, fokurdamaya başlıyorsun!

(İbrahim Ethem eğilip yerden çalı çırpı demetini alır, omuzuna yerleştirir.)

İBRAHİM ETHEM - Gidiş, hep gidiş!..

ŞAKÎK - Yolun ne tarafa?..

İBRAHİM ETHEM - (Sol tarafı göstererek)

Bu yana?.. Seninki?..

ŞAKÎK - (Sağ tarafı göstererek) Benimki de bu tarafa...

Şakîk, sağ, İbrahim sola doğru ilerlerler. Tam çıkış noktasında dururlar ve birbirlerine dönerler.)

ŞAKÎK - Yâ İbrahim Ethem!..

İBRAHİM ETHEM - Yâ Şakîk Belhî!..

ŞAKÎK - Kaynayacaksın! Pişeceksin! Kül olacaksın! Ve artık yanmayacaksın! Aradan çıkacaksın! Onu bulacaksın!

İBRAHİM ETHEM - Onu bulacağım! Beni yaratana bulacağım! Yaratıldığımdaki murada ereceğim! (Durak) Âlemleri insan için, İnsanı da kendi visali için yaratana bulacağım!.

DÖRDÜNCÜ PERDE

(Yelkenli bir geminin küpeştesi... Siyah fon üzerinde boylu boyunca küpeşte kenarı... Üzerinde ıskar-mozlar ve yelken direğinin ip merdiveni...)

(İbrahim Ethem, arkasını denize ve küpeşte kenarına vermiş, seyircilere doğru, geminin içinde olanlara bakıyor. Gemide bir curcunadır gitmekte... Nâralar, def ve zurna sesleri, kahkahalar... Sürekli curcuna... Sesler kesilir.)

MASKARANIN SESİ - Yolcular! Fırtına kesildi. Tehlike geçti. Artık keyfimize bakabiliriz. İnce göbek havası!..

(Zurna çığlıkları, def şingirtıları ve davul tempoları ile gayet kıvrak ve hareketli bir oyun havası... Yolcuların el şaklatarak tempo tutuşu... İbrahim Ethem, acıklı gözle manzaraya bakıyor. Yarım dakika çünbüş...)

MASKARANIN SESİ - Tamam!

(Çünbüş durur.)

MASKARANIN SESİ - Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, uçsuz bucaksız denizde yol

alan bir gemi... Bir fırtınadır kopmuş... Yelkenler parçalanmış, dümeni zincirleri kopmuş... Nerdeyse gemi batacak... Ağlayan ağlayana, çığlık basan basana... Bir köşede de bir derviş... Aman, demişler; derviş baba, dua et de kurtulalım! Ne cevap verse iyi, derviş, demiş ki: Korkmayın; sizin derya dediğiniz benim koynumda!.. Seslenirim ona, yatıştır! Keramet taslamış bizim derviş!..

(Kahkahalar... Def şingirtıları...)

MASKARANIN SESİ - Derviş denize seslenmiş. Yatış, yoksa seni koynuma almam! Bakmışlar ki, deniz yatışmıyor, bari sen al onu koynuna, demişler; Derviş suya atmışlar...

BİR SES - Eee???

MASKARANIN SESİ - fırtına da durmuş, sular da yatışmış...

(Müthiş bir kahkaha tufanı... deflerin zil şingirtıları...)

MASKARANIN SESİ - Biz de az buz fırtına atlatmadık! Bir daha kopacak olursa fırtına, şuradaki derviş suya atarız, olur, biter!

(Zil seslerine karışık alkış furçası...)

MASKARANIN SESİ - Hey, derviş.

İBRAHİM ETHEM - (Cepheye doğru) Efendim?

MASKARANIN SESİ - Sen derviş misin?

İBRAHİM ETHEM - Hayır efendim!

MASKARANIN SESİ - Öyleyse niçin efendim dedin?

İBRAHİM ETHEM - Beni gösterdiniz de onun için...

MASKARANIN SESİ - Hâlin tıpkı dervişe benziyor da ondan...

İBRAHİM ETHEM - Dervişlik nerede, ben nerdeyim efendim!..

MASKARANIN SESİ - Denize atarız diye korktun da ondan mı böyle söylüyorsun?

İBRAHİM ETHEM - Hayır efendim!

MASKARANIN SESİ - Nesin sen öyleyse?..

İBRAHİM ETHEM - Sizin gibi bir adam...

MASKARANIN SESİ - Ayol, senin neren adam?..

İBRAHİM ETHEM - Doğru; benim nerem adam?..

MASKARANIN SESİ - Yolcular!.. Bakın, hatırıma ne geldi! Sultanı, vezirine demiş ki «Bıktım etrafımdaki basma kalıp dalkavuklardan!.. Bana dünyanın en büyük, en keskin dalkavuğunu bul getir!.. Vezir gitmiş, dünyanın; en büyük, en keskin dalkavuğunu bulmuş, getirmiş... Tıpkı bu derviş gibi çökük, ezik, kırık, çelimsiz, alımsız, çekimsiz bir adam...

(Kahkahalar... Zil sesleri...)

MASKARANIN SESİ - Sultan demiş ki ona! «Senin neren dalkavuk?.. Sen dalkavuk değilsin,, olamazsın!»... "Evet, demiş dalkavuk; ben dalkavuk değilim, olamam!"...

(Kahkahalar... Curcuna...)

MASKARANIN SESİ - Durun. durun! Sonu var. (Sesler kesilir.)

MASKARANIN SESİ - SuItan, vezirini çağırıp çıkışmış: "Adama sen dalkavuk değilsin, olamazsın dedim, "değilim, olamam" diye cevap verdi. "Bu nasıl dalkavuk?"... Vezir gülümsemiş: «Sultanım, öylesine dalkavuk ki. O, emriniz, hatırınız için mesleğini sanatına bile inkâr ediyor!»... (Taşkın alkış... Kahkahalar... Zurnada kahkaha sesi...)

MASKARANIN SESİ - İşte şu gördüğünüz dervişin de hali, bu!.. Durun şuna bir el atayım da seyredin!

(Alkış... Cünbüş... Sağdan koşar adıma yakın hızla Maskara gelir. Tepesinde mukavvadan huni şeklinde renk renk bir külâh, elinde def... İbrahim Ethem'in yanına gider, def'i uzatır.

MASKARA - Siftah senden ey derviş!.. Şu defe kızıl bir altun at bakalım!

İBRAHİM ETHEM - Bende kızıl bir altun değil, silik bir bakır bile yok!

MASKARA - Ne o?.. İşler kesada mı gitti? parsa toplayamadın mı?.. Yoksa bu gemi ile cömert memleketlere mi gidiyorsun?.

İBRAHİM ETHEM - Cömert memleket varsa yerini haber ver de gideyim.

MASKARA - Uzun etme, omuzdaş, ikimiz de aynı sanattan! Ben maskaralık edip parsa topluyorum! Sen de goygoyculuk edip sadaka devşiriyorsun!

İBRAHİM ETHEM - Hakkın var! İkimiz de aynı sanattan! Şu farkla ki, senin apaçık maskaralığın, benim nefsimin sinsi-pisliğinden çok daha temiz!..

MASKARA - (Cepheye döner) Bakın, bakın! -Ne hikmetler savuruyor! (Durak, dikkat) Ne o, ne o?.. Niçin somurtuyorsunuz? Niye astınız, suratlarınızı?.. Acıdınız mı yoksa şu anaskaraya?.. Durun, onun ne mal olduğunu göstereyim de kopuverin kakhahaları!..

(Maskara hızla döner. Bir vuruşta İbrahim Ethem'in külâhını düşürür, saçlarından kavrır.)

MASKARA - Gül bakayım!
(İbrahim Ethem gülümser:.)

MASKARA - Gülümsemek yetmez! Kakhahayla gül!

İBRAHİM ETHEM - (Saçları Maskaranın elinde, başı kalkık) Elimden geldiği kadar gülüyorum! Sen onu kakhaha say.

MASKARA - Havla öyleyse köpekler gibi!..

İBRAHİM ETHEM - (Hep o vaziyette) Zaten havlıyorum ya; her lâfım bir havlama... Daha ne istiyorsun?..

YOLCULARDAN SESLER - Yuuu! Yuhaaa!..

MASKARA - (Elini İbrahim Ethem'in saçlarından çekmiş) Yere yat, dört ayak üzerine yürü!..

İBRAHİM ETHEM - Mecalim olsaydı yere de yatar, dört ayak üstünde de yürürdüm. Ama affet: Nerde bende o kuvvet?..

MASKARA - (Elindeki defî İbrahim Ethem'in karnına çarpar) Göbek at öyleyse!

İBRAHİM ETHEM - (Ağlamaklı) Bilmiyorum ki Göbek nasıl atılır, bilmiyorum ki...

MASKARA - Ben sana şimdi hepsini öğretirim!

(Maskara yeni bir davranış hareketi gösterir.)

İBRAHİM ETHEM - Sana bir şey sormak istiyorum!

MASKARA - Sor!

İBRAHİM ETHEM - Gemideki bunca insan içinde, bunca hor görülmeye, bunca küçük düşürülmeye lâıık bir beni mi buldun?..

MASKARA - Bir seni buldum!

İBRAHİM ETHEM - (Başı yükseklerde) Ya Rabbî, sana şükrederim! (Maskaraya) Sana da teşekkür ederim! Allah, bu cihanda insanları güldürdüğü gibi, öbür cihanda da seni güldürsün! Gönlümü hoş ettin!

(Maskara donup kalır. Çıt yok... Uzun durak...)

MASKARA - Ne garip adam bu!.. Vurdukça vurduruyor, ezdikçe ezdiriyor!

(Maskara İbrahim Ethem'e doğru bir adım atar.)

YOLCULAR TARAFINDAN TOK BİR SES - Maskara, dur, kıpırdama! Kimse de kıpırdamasın yerinden!..

(İbrahim Ethem ve Maskara, çarpılmış gibi... Uzun durak... Sağdan, gümüş astırağan kalpaklı, ince deri çizmeli, eli kamçılı meçhul şahıs gelir. Yürür, maskaranın karşısında durur.)

MEÇHUL ŞAHIS - (Maskaraya) Cehennem odunu!.. Sen böyle bir insana nasıl oluyor da bu kepezelikleri yapabiliyorsun?..

(Meçhul şahıs kamçısını kaldırır. Maskaranın kafasına indirmek üzere...)

İBRAHİM ETHEM - (Atılarak) İndir kamçımı!..

(Meçhul şahıs donar. Kamçısını indirir. Maskara hareketsiz...)

İBRAHİM ETHEM - Kusuruna bakma! .. Kasdi kötü olabilir. Neticeye bak sen! Bana ders verdi. Allah affetsin onu!.. İzin verillirse şefaathısı, benim!

(Meçhul şahıs, kamçısının ucuyla Maskaraya sağ tarafı gösterir. Maskara geri geri yürüyerek süzülür, kaçar.)

(Uzun durak... Meçhul şahıs, cebinden yüklü bir torba çıkarır, İbrahim Ethem'e uzatır.)

MEÇHUL ŞAHIS - Şu bin dinarı kabul et!

Belki bir işine yarar.

İBRAHİM ETHEM - Senin de kasdın güzel...
Ama neticesi kötü... Bunca çilemi birkaç pula yele
verdirmek mi istiyorsun?.. Koy cebine keseni! Muhtaçlara dağıt sevap kazan!

MEÇHUL ŞAHİS - Sen muhtaç değil misin?..

İBRAHİM ETHEM - Hem de ne muhtaç, ne muhtaç!.. O kadar muhtaç ki, bende ihtiyaç diye bir şey bırakmıyor! Ben Allah'a muhtacım!

MEÇHUL ŞAHİS - (Keseyi uzatarak) Al da küçük ihtiyaçlarından kurtul! Büyük ihtiyacına bak..

İBRAHİM ETHEM - Alırsam istediğim gibi harcamaya izin verecek misin?..

MEÇHUL ŞAHİS - Mal senin!..

İBRAHİM ETHEM - (Elini uzatır) Ver öyleyse!..

(Meçhul şahıs keseyi verir, İbrahim Ethem kapıp alır, cepheye döner.)

İBRAHİM ETHEM - Yolcular!.. Nasıl içinizde hor görülmeğe, küçük düşürülmeğe en lâyük bensem, şu bin dinarı almaya en müstehak biri de olmak lâzım aranızda...

(Telâşlı mırıltılar, uğultular... Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - Kim nefisini en müstehak görüyorsa elirini kaldırsın!
(Sükût... Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - Ne o?.. Hepiniz birden mi el kaldırıyorsunuz?.. Aranızda yalnız maskara mı el kaldırmayan?..

(Sükût... Çok uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - (Cepheye doğru, aynı eda) Maskara!.. Gizleme yüzünü definle!.. Bu gemide riyakârlıktan uzak bir sen varsın!.. Gel yanma!..

(İbrahim Ethem, keseyi havaya kaldırdığı sağ elini indirir. Sağa döner. Uzun durak... Sağdan Maskara gelir. Baş açık, adımları tutuk, halî mahçûp...)

İBRAHİM ETHEM - Yürü, Maskara! Gel! Merak etme gel! Bu dünyada senden daha az maskara

olanını bulamazsın! (Yerinde mihlanıp kalan Maskarayı süzerek)Yürü diyorum sana! (Maskara yürür. İbrahim Ethem'in karşısında durur.)

İBRAHİM ETHEM - (Keseyi uzatarak) Al!..
Belki tevbene vesile olur.

(Maskara bir atılıştta yere çöker, İbrahim Ethem'in dizlerine sarılır.)

MASKARA - Bana tevbeyi öğret!

İBRAHİM ETHEM - Kolay mı onu öğretmek?.. Evvelâ kötünden tevbe, sonra iyiden, iyi sandığın şeylerden tevbe, her şeyden tevbe!..
(Durak...)

MASKARA - Söyle, söyle!..

İBRAHİM ETHEM - Takat getiremezsin ki...

MASKARA - Getiririm, söyle!

İBRAHİM ETHEM - Renk diye baktığın renkten bile tevbe!.. Aldığın her nefesten tevbe, daldığın her saniyeden tevbe!..
(Uzun durak... Meçhul adam eliyle göz yaşlarını siliyor.)

MASKARA - (Ağlayarak) Sonra, sonra?..

İBRAHİM ETHEM - Nihayet tevbeden de tevbe... Nefsin saklanbaç oyunu, samimiyetsiz tevbeden de tevbe!..

MASKARA - (Yerdeki vaziyetini bozmadan başını doğrultur) Sen büyük bir velîsin!..

İBRAHİM ETHEM - (Başı yükseklerde) Veli mi dedin; ben bir denîyim... Denî (Alçak) ... Biraz önce halini gösterdiğin çehresiz ve hayasız denî...

(Maskara başını eğer, tekrar İbrahim Ethem'in dizlerine sarılır. Meçhul şahsın eli gözlerinde... İbrahim Ethem, gaiplerde bir noktaya dalmış, ulvî bir heykel...).

BEŞİNCİ PERDE

(Deniz kenarı... Siyah ve meçhul fon önünde, sağlı sollu kayalar... Şırıltılı sular...)

(İbrahim Ethem sulara karşı yan oturmuş, gömleğinin söküklerini dikiyor. Hafif su sesleri... Deniz kuşlarının sesi... Biraz ilerisinde, ayakta, balıkçı...)

İBRAHİM ETHEM - (Balıkçıya) Ayakta durma! Otur!

BALIKÇI - Ver de söküklerini ben dikeyim...
Dakikalardır uğraşıyor, bitiremiyorsun!

İBRAHİM ETHEM - Nefsimi meşgul etmeğe
bakıyorum. O beni meşgul edeceğine ben onu meş-
gul edeyim... Mümkün olsa da bir yandan söksem,
bir yandan diksem...

(Balıkçı merakla İbrahim Ethem'e sokulup
kumluğa oturur).

BALIKÇI - Kuzum, nedir senin şu nefis dedi-
ğin?.. Senden başka bir şey mi?..

İBRAHİM ETHEM - (Hep dikişle meşgul) O,
hem ben, hem benden başka bir şey...

BALIKÇI - Nasıl olur?

İBRAHİM ETHEM - Basbayağı olur!

BALIKÇI - Ben balakçıyım, Benim kayığım
dediğim zaman, kayık ayrı ben ayrı değil miyim?..

İBRAHİM ETHEM - Nefse gelince iş değişi-
yor. O, hem sen' oluyor, hem de senin dışında bir
şey... Sende ne varsa onlara benim şuyum, benim
buyum demiyor musun?.. Benim elim; benim aya-
ğım, benim başım... (Coşar) Ya sen neredesin? Sen-
deki her şey ayrı ayrı senin olunca sen neredesin?..
Bendeki her şey, benim, benim diye sayıp tükettik-
ten sonra ben neredeyim?..

BALIKÇI - Aklımı oynatma benim!..

İBRAHİM ETHEM - Aklın oynasın da altın-
dan çıkanı gör!

BALIKÇI - O zaman nefis mi çıkar meydana?..

İBRAHİM ETHEM - Nefs çıkar! Senden ko-
par, Olancâ marifetiyle karşına dikilir. Köpeğe
benzer, akrebe benzer, yılanı benzer.

BALIKÇI - Nefs ruh mu yoksa?

İBRAHİM ETHEM - Ne gezer!.. Ruhun kar-
şılığı, ters tarafı... Allah, gecenin karşısına gündü-
zü diktiği gibi, kalbimize nefis ile ruhu işlemiş...
Kalb'in toplayıcı hakikatı doğmuş... O da, ben
dediğin şeye ayna olmuş...

BALIKÇI - Ne derin sır!..

İBRAHİM ETHEM - (Dikişini dizlerine bırakıp balıkçıya döner) Asıl sır, onun altında... Ben sana kabaca nefsi bildirdim; derinlere girmedim ki...

BALIKÇI - Gir!

İBRAHİM ETHEM - Giremem! Sen bir balıkçısın ama, beyni kaynayanlardansın!.. Onun için sevdim seni!.. Vaz geç hecelerden, harflerden, kelimelerden... Nefsin işini bil, yeter!..

BALIKÇI - Neymiş nefsin işi?..

İBRAHİM ETHEM.- Allaha perde olmak... Yapış o perdeye tırnaklarınla, yırt o perdeyi huzura çık!

BALIKÇI - Nasıl yırtılır o?.. Balık ağı değil ki, geçireyim parmaklarımı da parçalayayım!..

İBRAHİM ETHEM - Onu bir balık ağı gibi parçalamanın usulü, heveslerinden vaz geçmek... Tacını, tahtını yıkmak, yele vermek...

BALIKÇI - Benim ne tacım var, ne tahtım!.. Belh Suİtanı İbrahim Ethem değilim ki ben, tacıma, tahtıma bir tekme indirip dağlara, kırlara çekileyim...

İBRAHİM ETHEM - (İrkilir) İbrahim Ethem, haaaa?..

BALIKÇI - Evet. İbrahim Ethem!..

İBRAHİM ETHEM - Kim anlattı sana onun hikâyesini?

BALIKÇI - Herkes... Herkesin dilinde o... Niçin?..

İBRAHİM ETHEM - Boşuna bırakmış tacını, tahtını!. Meğer muradı dillere destan olmakmış. Gayesi şöretmiş!.. Sahtekâr İbrahim Ethem!.. Mürâî (Gösterişçi) İbrahim Ethem!..

BALIKÇI - Ne yapabilirdi zavallı?..

İBRAHİM ETHEM - Namsız, nişansız kalmanın, silinip gitmenin çaresine bakabilirdi.

BALIKÇI - Allah onu Sultan yaratmış... E-linden ne gelebilirdi ki?..

İBRAHİM ETHEM - Gizlenmek... İsterse sultan kürkünün içine gizlensin... Eksik adammış İbrahim Ethem!..

(İbrahim Ethem, kucağındaki gömleği alıp

tekrar dikmeye başlar, uzun durak... Su ve kuş sesleri...)

BALIKÇI - Derviş Baba!

İBRAHİM ETHEM - (Gözleri dikişinde) Söyle evlâdım!

BALIKÇI - Öleceğiz, değil mi?

İBRAHİM ETHEM - Evet evlâdım!

BALIKÇI - Ama kimse inanmıyor buna..

İBRAHİM ETHEM - Nefs, ölüme başkalarının da iniyor, kendinde inanmıyor istediğin kadar mezarlık kapılarına yaz: «Bütün nefsler ölümü tadacaktır!»... Yine inanmaz. İnansa tek adım atmaz.

BALIKÇI - Nasıl olmalı bir mü'minin hâli?..

İBRAHİM ETHEM - (Bir an durur, dikişini indirir, balıkçıya dikkatle bakar) Son nefesinde nasıl olacaksa hep öyle, her an öyle... (İbrahim Ethem tekrar dikmeğe başlar. Uzun durak...)

BALIKÇI - Derviş baba!..

İBRAHİM ETHEM - Efendim?..

BALIKÇI - Bana, beyni kaynayanlardan sın, dedin! Bu hal çok yeni bende... (İbrahim Ethem bakar, cevap vermez. Durak...)

BALIKÇI - Benim beş yaşında nur topu gibi bir oğlum vardı. (Denizi gösterir) Şuracıkta oynarken sular onu alıp götürdü. Günlerce aradık, taramadık, izini bulamadık. Bir gün ağımın içinde bulmayayım mı onu?.. Annesi de çıldırdı. (Durak, perişan eda ve yüksek ton) Bu ne hikmettir, Derviş baba?.. (Denize doğru) Şu denizi yumruklayayım, Allah'a (Rabbim, bu işi niçin yaptın?» diye...

İBRAHİM ETHEM - (Keser) Sus!.. (Balıkçı kalakalır. İbrahim Ethem dikişini dizlerine bırakır. Karşılıklı bakışma...)

İBRAHİM ETHEM - Mal sahibi sen misin? (Sükût... Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - (Elini balıkçının suratına uzatır) Şu suratını, dünyaya gelmeden kendin mi ısmarladın?.. (Sükût... Uzun durak...)

İBRAHİM ETHEM - Bedavadan konduklarını elinden aldıkları zaman niçin kendini kayıpta görüyorsun?.. Sermâyen mi vardı ki, elinden gitti diye tepiniyorsun?.. Nasıl oluyor da Allah'a hesap sormaya dilin varıyor? (Durak, tonu değişik) . Veren o, alan o, güldüren o, ağlatan o, burada her verdiğini orada saklayan o; daha ne istiyorsun?.. (Balıkçı hıçkırarak İbrahim Ethem'in kucağına atılır. Başını göğsüne dayar. İbrahim Ethem, gözleri mâverâda, tatlı tatlı, balıkçının saçlarını okşar.)

İBRAHİM ETHEM - Çıldırın anne bilse ki, ondaki merhametin sahibi kendisi de değil, Allah; hemen tesellisini, şevkini bulmaz mı?.. Yavrusunu ensesinden kavrayıp kaçırın kedi, civcivini yem yemeye çağırın tavuk, şu, bu, o, rahmet duygusunu kimden aldı? Bu rahmet ortadayken hangi kayba üzülebilir bir insan?.. (Durak... Eli, sarsılarak ağlayan balıkçının saçlarında) Herşey O'nun, herşey O'nda... Batan ufukların dilsiz daveti... Solan renklerin baygın rüyası... (Durak) Ağlayan öksüzün gizli isteği... Çırpınan âşığın kavurucu humması... Kayan gözlerin sessiz imdat çılgılığı... Her şey O'nun, her şey O'nda... (Durak, değişik ton, tane tane) O ki, Allah'a maliktir, neden yoksundur; o ki Allah' dan yoksundur, neye maliktir? (Durak, balıkçının hıçkırık sesleri) Ağla, evlâdım; ağla! O da Allah'ın sana rahmeti...

BALIKÇI - (İbrahim Ethem'in kucağından doğrulur) Ben Allah'tan korkmak istemiyorum, O'nu sevmek istiyorum!

İBRAHİM ETHEM - Hem sev, hem kork! Sevdığın kadar kork, korktuğun kadar sev! Âlemde sevgiden büyük korku mu olur?.. Asıl sevilenden korkulur!

BALIKÇI - Ne yapsam da kendimi kaptırsam O'na!

İBRAHİM ETHEM - Sen mi kaptırırsın, O mu kapar, belli olmaz! Belki de seni kapmak için başına sardı bu felâketi!.. Ateşten ok yüreğine yapışınca anlarsın!

BALIKÇI - Yüreğimi açtım. Bekliyorum.

İBRAHİM ETHEM - Bekle!
(Uzun durak... Birden sağ tarafta bir at kişnemesi, Balıkçı ayağa fırlar. Gözü sağ tarafta...)

BALIKÇI - Atlılar durdu. Vali ve adamları.. Vali atından indi. Bize doğru geliyor.

İBRAHİM ETHEM - Gelsin varsın?..

BALIKÇI -. (Gözleri hep sağ tarafta) Bana işaret!.. Şimdi gelirim. (Balıkçı hızla sağdan çıkar. İbrahim Ethem, hafifçe sağına döner. Cephesiyle denize, sırtıyla sahnenin sağ tarafına yan vermiş dikişini dikmeğe koyulur.)

(Uzun durak... Su ve kuş sesleri...)

(Sağdan Vali gelir. Arkasında balıkçı... İbrahim Ethem gelenleri görmez. Vali birkaç adım atıp durur.)

VALİ - Selâmün aleyküm ey yüce velî..

İBRAHİM ETHEM - (Soluna dönerek) Aley--
kümüsselâm.. Ey koca Vali!..

VALİ - Belh'den bir nâme aldım. Belh Sul-
tanı, seni, rahat bir araba içinde oraya gönderme-
mi istiyor.

İBRAHİM ETHEM - Boşuna zahmet?.. Ben
burada, yumuşak kumların şiltesi üzerinde çok ra-
hatım...

VALİ - Olmaz! Göndermeğe mecburum!

İBRAHİM ETHEM - Zorla mı?..

VALİ - Gerekirse zorla... Belh'e dönmelisiniz..
İlle dervişlikse muradın, orada sürdürmelisin der-
vişliğini!..

İBRAHİM ETHEM - Sarayda mı?..

VALİ - Senin gibi bir Sultan oğlu, Sultan oğ-
lu bir Sultan, lâyük mü ki, böyle dağlarda, kırlarda,
deniz kenarlarında, kayalıklarda sefil sefil dolaşsın?..

(Balıkçı hayretten elleriyle başını kavrar.)

VALİ - Eski Belh Sultanı İbrahim Ethem,
şimdi kumluklarda söküklerini dikiyor. Görülmüş,
duyulmuş iş mi bu?..

İBRAHİM ETHEM - (Başparmağı ile şehadet
parmağı arasında iğnesi görünen sağ elini valiye
uzatarak) Daha neler var bu dünyada, görülecek
duyulacak!..

VALİ - Nedir o elindeki?..

İBRAHİM ETHEM - Dikiş iğnesi...

VALİ - Bir zamanlar kılıcınla dağları böler-
ken şimdi bir iğneye mi kaldı işin?..

(İbrahim Ethem ayağa kalkar. Gömleğini yere barakır. İğnesi daima parmaklarında...)

İBRAHİM ETHEM - (İğneyi valiye uzatarak)
Bu iğne o kılıçtan daha kuvvetlidir.

VALİ - (İğneyi İbrahim Ethem'in parmaklarından kopararak) Aklını da bozmuşsun sen!.. Zaten insan, aklını bozmadan senin yaptıklarını yapar mı?..

İBRAHİM ETHEM - İyi bildin! Aklımı bozdum. (Elini gırtlığına götürür) Boynumu buradan kesip başımı çöplüğe attım. Şimdi beni çöplük çöplük dolaştırıp başımı mı aratacaksınız? İstemiyorum! Sizin olsun!

VALİ - Gelmezsen seni askerlere tutturacağım! Elini, kolunu bağlatacağım! Yemeğini bile ağzına kaşıkla verecekler... Belh'e gideceksin! E-ğer keramet sahibi isen zincirlerini kırar, havada uçar, kaçarsın! RAZI mısın?

İBRAHİM ETHEM - RAZI değilim!

VALİ - Keramete güvenmiyor musun yoksa?

İBRAHİM ETHEM - «Yok»a güvenilir mi?
Ben «var da yok olmaya bakıyorum. Hiç «yok»da var olmayı düşünebilir miyim?

VALİ - Ya senin için havada uçuyor, suda yürüyor diyenlere ne buyrulur?.. Bunlar keramet değil mi?..

İBRAHİM ETHEM - Bunlar oyuncak!.. Havada sinek de uçuyor, suda kurbağa da zıplıyor. Keramet bunlarda değil, âcizlikte... Toprak üstünde sürünemeyecek kadar âcizlikte... (Elini uzatır) Ver bana iğnemi!

VALİ - Vermeyeceğim! Yoksa keramet iğnede mi?

İBRAHİM ETHEM - Olabilir! Allah isterse o iğnenin ucuyla bana üzüm taneleri gibi yıldızları taplatır.

VALİ - Yaaaa?.. Demek keramet bu iğnede...
(Vali hızla yürüyüp siyah fonun önüne gelir.
İğneyi denize fırlatır. Su sesleri...)

(Balıkçı dehşetle atılıp İbrahim Ethem'in omuz başına geçer. İbrahim Ethem, sol yanını denize vermiş, dimdik bir kaya...)

İBRAHİM ETHEM - (Sağ elini denize uzatmış, en yüksek sesiyle) Balıklar!.. Getirin iğnemi bana!..

(Uzun durak... Vali, kaşları çatık, dehşetler içinde denize bakıyor. Balıkçı bir atılışta İbrahim Ethem'in önüne geçer, iki büklüm, gözlerini sulara saplar. İbrahim Ethem, nereye baktığı belirsiz, kaskatı...)

BALIKÇI - (Aynı iki büklüm vaziyette, elini uzatmış, var kuvvetiyle) Bakın, bakın! Bir balık, kafası su yüzünde, ağzında iğne, bize doğru geliyor!..

(Balıkçı koşar, siyah fonun önünde diz çöker, elini uzatarak iğneyi alır, kalkar döner, delilikten aşırı bir hayret tavrıyla iğneyi İbrahim Ethem'e uzatır. İbrahim Ethem son derece sakin, vekarlı...)

İBRAHİM ETHEM - (İğneyi alırken) Emanete kıydım. Sırrı açığa vurdum. Demek bu dünyada nöbetim sona erdi artık...

(Uzun durak... Balıkçı daima şaşkın ve büyülenmiş, vali kaskatı, somurtmakta... İbrahim Ethem aynı vekar içinde...)

İBRAHİM ETHEM - (Balıkçı ve Valiye) Hoşça kalın dostlarım!.. Sen koca Vali; Belh'e selâm gönder, şen olsunlar!.. Sen! de dertli balıkçı, bana iğnemi getiren balığı ağına düşürmekten sakın!.. Ağ atmayı bırak, Allah'ın ağına düş!..

(Çıt yok... Donmuşlar... İbrahim Ethem yürür, yerden gömleğini alır: İğneyi üzerine geçirir sol kolu üzerine atar, sağa doğru ilerler.)

BALIKÇI - Nereye gidiyorsun, Ya İbrahim Ethem?..

İBRAHİM ETHEM - (Durur, başını çevirir)

Meğer farkında olmadan kefenimi dikmeğe başlamışım... Onu tamamlamaya gidiyorum!

BALIKÇI - (Yalvaran ton) Gel, bizim kulübeye gidelim!

İBRAHİM ETHEM - Ben dünya kulübesine sığamadım; senin kulübene nasıl sığabilirim? En doğrusu, büyük gelir bana senin kulüben...

BALIKÇI - Lütfen!

İBRAHİM ETHEM - Ben sultan doğdum, Bana saray gerek... Öyle bir saray ki, genişlikte en geniş de, darlıkta en dar...

BALIKÇI - Saraya mı, saraya mı gidiyorsun..

İBRAHİM ETHEM - Saraya!.. (Gömleğini uzatır) içine yalnız beyaz gömleklilerin alındığı... Kuma uzatılıp kalıbının çıkarıldığı... Boyuna göre yer verildiği... Saray!.. İçinde kılıçlı böceklerin nöbet tuttuğu... Havaya, ışığa bile yasak denildiği... Darlağın genişliğe çevrildiği... Saray! (Gömleğini indirir, azametli tavır) Ben, Belh Sultanı İbrahim Ethem, saraya gidiyorum!

BALIKÇI - (Çığlık çığlık) Ayrılma,kal!

İBRAHİM ETHEM - Hiç ayrılmamaya, bütünü kalmaya gidiyorum! (Hepsi birden aynı vaziyette heykelleşmiş...)

(Uzun durak... Derinlerden, müziksiz koro hâlinde bir ilâhî...)

Toprakta kimler yatar?
İğnesin suya atan,
Balıklara getirten,
İbrahim Ethem yatar!

-SON-